

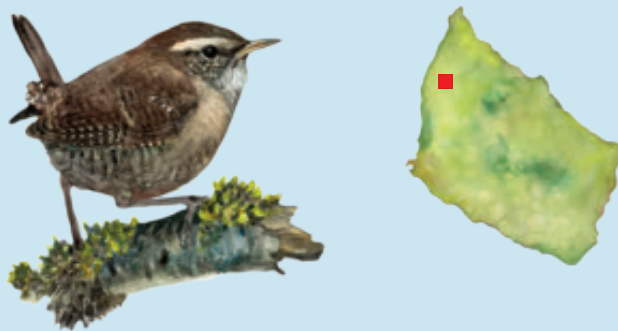

Hulduen

Besøger man Svartingedal en forårsdag, kan man være heldig at høre en syngende huldue. Stemmen er et monotomt gentaget *koo-oh* og helt forskellig fra ringduens femstavelses kurren – *guu-guuh-gu – gu-guh*. Hulduen er en forholdsvis sjælden ynglefugl i de bornholmske skove. Arten yngler i hule træer, heraf navnet, og oftest i mosaiklandskaber med gammel skov. Hule træer er en mangelvare i de danske skove og der er hård kamp om de bedste redeguler. Især alliken kan være en hård konkurrent.

Naturreservatet Svartingedal

Det 27 hektar store skovområde Svartingedal øst for Hasle, er en af de flotteste og naturrigeste blandt de omkring 70 sprækkedale på Bornholm.

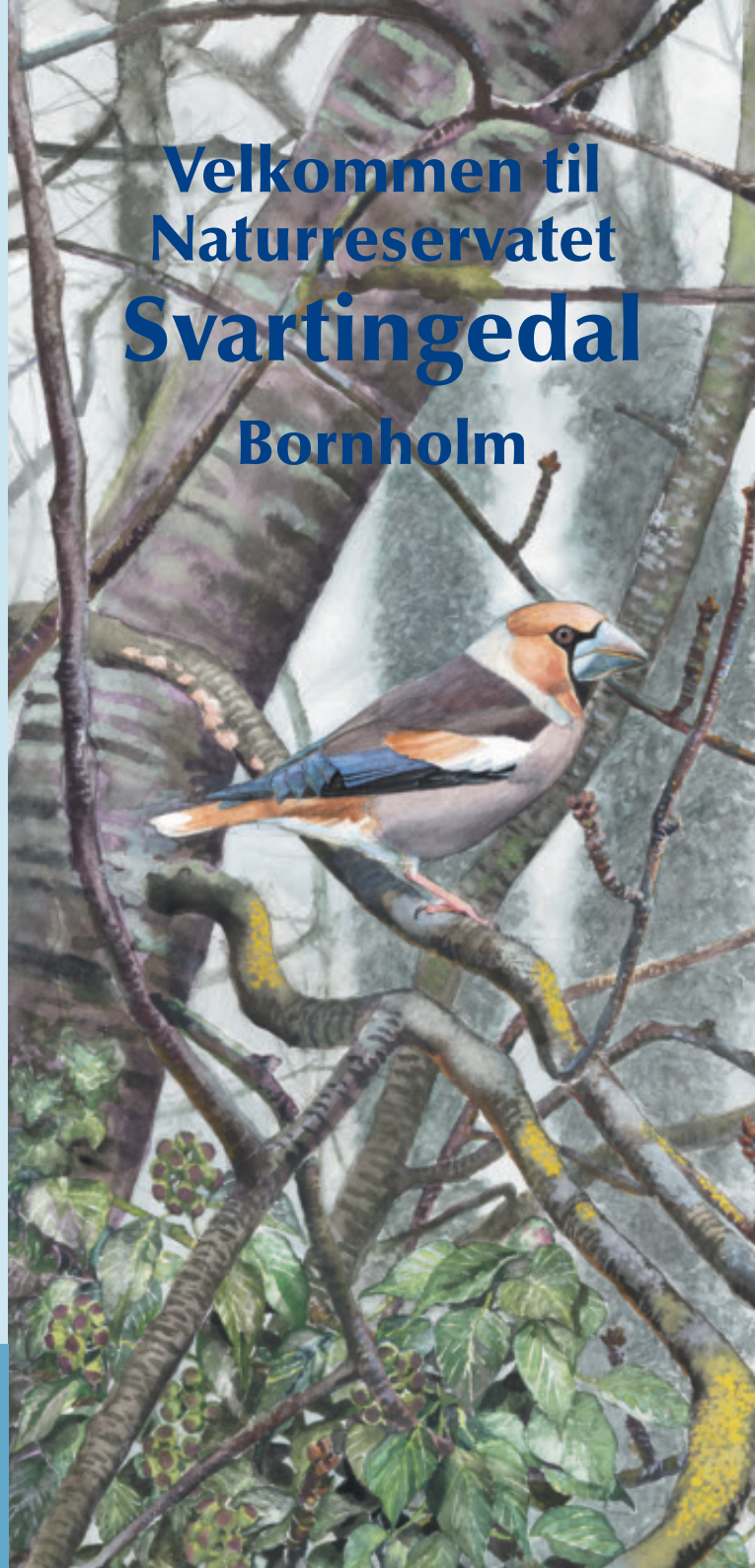
Kørselsvejledning

Nordlig adgangsvej: Kør til Åhalsegård på Kirkedalsvej 25 i Rutsker, 3790 Hasle (N: 6116898 E: 484133 (UTM 33 ETRS89)). Når man ankommer til gården, skal du holde til højre. Parker bag maskinlængen. Herfra er der skiltet ned i dalen.

Sydlig adgangsvej: Parker ved Hasle Vandværk på Simblegårdsvej 24, 3790 Hasle (N: 6114889 E: 483532 (UTM 33 ETRS89)). Herfra går en sti ned i reservatet.

Husk gummistøvler, da der kan være meget fugtigt i Svartingedal. Din hund er velkommen, men husk at holde den i snor.

Velkommen til Naturreservatet Svartingedal Bornholm

Tekst: Allan Cuddio Nielsen - Tegninger: Carl Christian Toft - Tryk: Narayana Press, Gylling - 2018

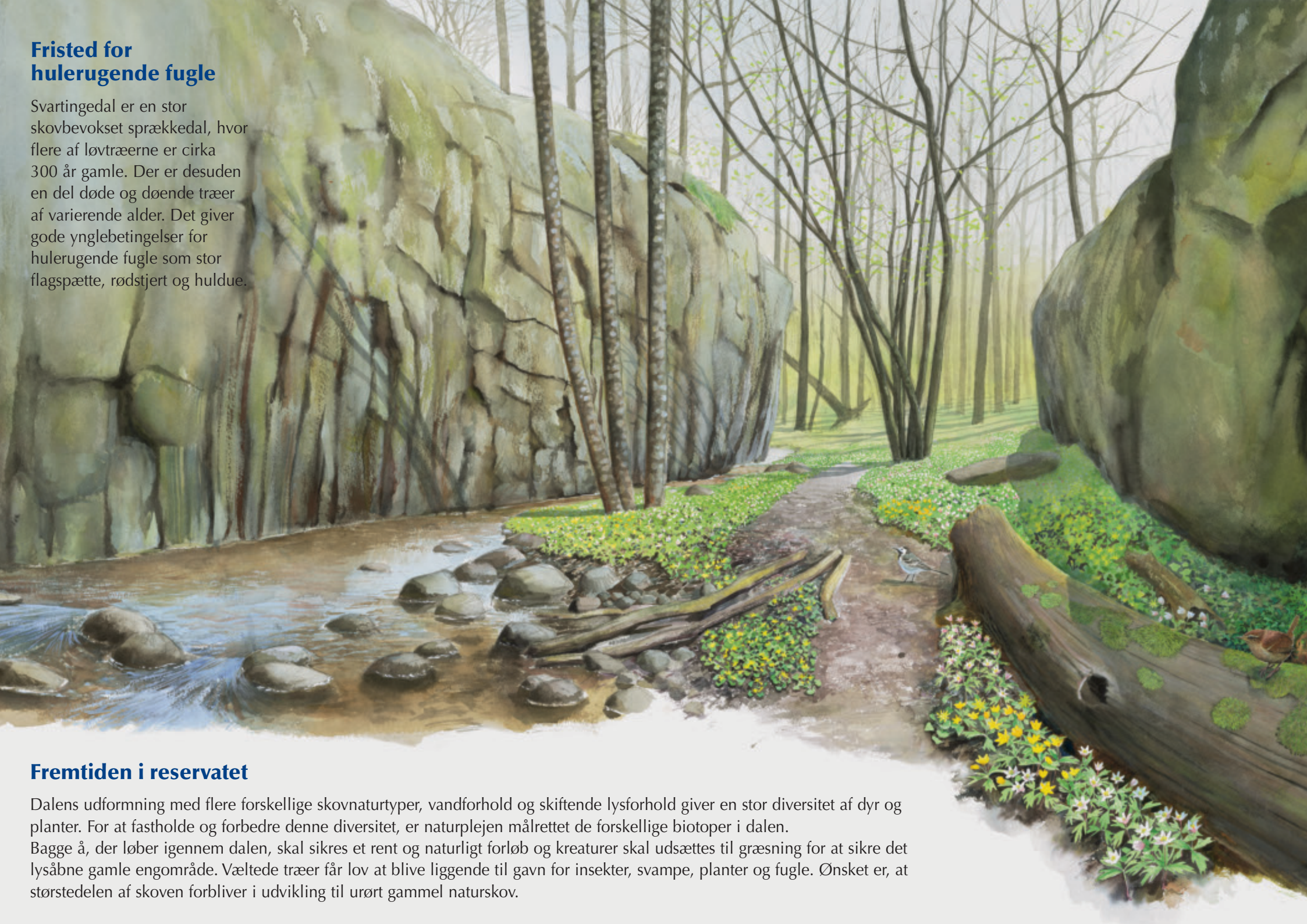
Fugleværnsfonden

Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf. 3328 3839, E-mail: fvf@dof.dk
www.fugleværnsfonden.dk

Fristed for hulerugende fugle

Svartingedal er en stor skovbevokset sprækkedal, hvor flere af løvtræerne er cirka 300 år gamle. Der er desuden en del døde og døende træer af varierende alder. Det giver gode ynglebetingelser for hulerugende fugle som stor flagspætte, rødstjert og huldue.

Fremtiden i reservatet

Dalens udformning med flere forskellige skovnaturtyper, vandforhold og skiftende lysforhold giver en stor diversitet af dyr og planter. For at fastholde og forbedre denne diversitet, er naturplejen målrettet de forskellige biotoper i dalen.

Bagge å, der løber igennem dalen, skal sikres et rent og naturligt forløb og kreaturer skal udsættes til græsning for at sikre det lysåbne gamle engområde. Væltede træer får lov at blive liggende til gavn for insekter, svampe, planter og fugle. Ønsket er, at størstedelen af skoven forbliver i udvikling til urørt gammel naturskov.

Dygtig luftakrobat

Vores største kragefugl, raven, ses ofte i området. Raven er en dygtig luftakrobat, og det er ikke udsædvanligt at se den i glideflugt lynhurtigt snurre rundt og flyve med ryggen nedad. Manøveren ledsages ofte af et smukt, blødt og rungende "klongg".

Alle tre arter anemone

I april og maj lyser skovbunden hvidt, gult og blåt af anemoner. Prøv på afstand at kikke på blomstertæppet. Så vil du opdage, at alle de hvide anemoner peger samme vej. Hvem "kigger" de på?

Sigter godt, men rammer skidt – det gør jætter tit...

Her på højre skråning ligger en såkaldt jættebold – en kæmpe stor vandreblok. Et sagn fortæller, at den er kastet mod Clemens Kirke af en svensk jættemand, men han ramte, som jætter heldigvis har for vane, ved siden af...

Vedbend – lianen med to slags blade

I skoven vokser der en stor bestand af den stedsegrønne vedbend, som sidder fast på træstammerne med hæfteskiver. Insekter er vilde med blomsterne og plantens bær er også eftertragtede af en række fugle. Har du lagt mærke til at vedbend har to typer blade?

Det skaber balance når træerne vælter

Når træerne bliver gamle og dør, får de lov til at blive stående i fred, til glæde for svampe, insekter og fugle. Hvert år hugger spætten et nyt hul til sin rede, og i de gamle huller flytter hulerugende fugle som f.eks. musvit og stær ind. I visse år også den smukke brogede fluesnapper.

Et fast næbtryk

En af Svartingedals smukkeste fugle er kernebideren. Kernebiderens store næb er tilpasset til at knække selv de største stenfrugter, blandt andet fuglekirsebær som vokser i dalen. Selv om fuglen kun vejer 50 gram, kan dens næb trykke med en kraft på op til 40 kilo.